

27 נִשְׁבְּרוּ אַחַר שִׁקְבְּלוּ טוּמְאָה, מָהֲרָו מִטּוּמְאָתוֹן. וְאִם חָזַר וְעָשָׂה מִהֵן
 28 בְּלַיִם, מְקַבְּלִין טוּמְאָה מִכָּאן וְלִהְבֵּא. מִדִּיּוּקַת הַגְּמָרָא: רַק מִכָּאן
 29 וְלִהְבֵּא אֵין – אִבְן הֵם מִקְבְּלִין טוּמְאָה, אֲךָ לְמַפְרָע – לַחֲזוֹר לְטוּמְאָה
 30 שֶׁהִיָּתָה לָהֶם קוֹדֵם שֶׁנִּשְׁבְּרוּ, לֹא – אֵינֶם חוֹזְרִים, וְקִשָּׁה, מִדּוּעַ אֵין
 31 דִּינָם שֶׁל כְּלֵי זְכוּכִית בּוֹזֵה כְּכֵלֵי מִתְכוּת.
 32 מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: טוּמְאָתָּ בְּלֵי זְכוּכִית הִיא רַק מִדְּרַבְּנָן, וְטוּמְאָה
 33 יִשְׁנָה שְׁחֹזֶרֶת לְכֵלֵי מִתְכוּת שֶׁנִּשְׁמָאוּ וְנִשְׁבְּרוּ וְחָזַר וְעָשָׂה מֵהֶם כְּלַיִם,
 34 גַּם הִיא רַק מִדְּרַבְּנָן, וְלִכֵּן, בְּטוּמְאָה שֶׁל כְּלֵי מִתְכוּת שֶׁעִיקַר תְּחִילַת
 35 טוּמְאָתָהּ הִיא מִדְּאוּרֵייתָא, אֲחִיתוֹ [–הוֹרִידוּ] בָּהּ רַבְּנָן טוּמְאָה לַחֲזוֹר
 36 לְטוּמְאָה יִשְׁנָה, אֲךָ בְּטוּמְאָה שֶׁל כְּלֵי זְכוּכִית שֶׁכֵּל עִיקַר תְּחִילַת
 37 טוּמְאָתָהּ הִיא רַק מִדְּרַבְּנָן, לֹא אֲחִיתוֹ [–לֹא הוֹרִידוּ] לָהּ רַבְּנָן טוּמְאָה
 38 יִשְׁנָה.
 39 מִקִּשָּׁה הַגְּמָרָא: מֵאַחַר שֶׁמְבֹאֵר שֶׁרַק לְעֵנִין חוֹזֶרֶת טוּמְאָה יִשְׁנָה לֹא
 40 הִשּׁוּוּ אֵת דִּין כְּלֵי זְכוּכִית לְדִין כְּלֵי מִתְכוּת מִשּׁוּם שֶׁאֵף בְּכֵלֵי מִתְכוּת
 41 הוּא דִּין מִדְּרַבְּנָן, אִם כֵּן פְּשׁוּטִיָּהֶן שֶׁל כְּלֵי זְכוּכִית שֶׁאֵין לָהֶם בֵּית
 42 קִיבּוּל, מִיָּהָא [–עַל כֹּל פְּנִים] לִיפְמָא, דְּהָא – שֶׁהָרִי מֵזֶה שֶׁפְּשׁוּטֵי בְּלֵי
 43 מִתְכוּת מִקְבְּלִים טוּמְאָה, דְּאוּרֵייתָא נִינְהוּ – זֶה מִדֵּהֲתוֹרָה, וְאֵי אִפְשֵׁר
 44 לְהִשִּׁיב כִּתְשׁוּבַת הַגְּמָרָא לְעֵנִין חוֹזֶרֶת טוּמְאָה יִשְׁנָה שֶׁהִיא מִדְּרַבְּנָן,
 45 וּמִדּוּעַ שֶׁנִּינוּ בַּמִּשְׁנָה הַנּוֹכַרֶת לְמַעֲלָה שֶׁאֵין פְּשׁוּטִיָּהֶם שֶׁל כְּלֵי זְכוּכִית
 46 מִקְבְּלִים טוּמְאָה.
 47 מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: עֲבָדֵי בְּהוּ רַבְּנָן הֵיבְרָא – עָשׂוּ חֲכָמִים הֵיכֵר
 48 בְּטוּמְאָת כְּלֵי זְכוּכִית, שֶׁלֹּא יִקְבְּלוּ טוּמְאָה כְּשֶׁאֵין לָהֶם בֵּית קִיבּוּל, כִּי
 49 הֵיכֵר [–כִּדִּין] דְּלֹא לְשִׁרְוֵה עֲלֵייהוּ תְרוּמָה וְקִדְשִׁים, שֶׁמִּדְּאוּרֵייתָא
 50 טְהוּרִים הֵם, וְכִדֵּי שִׁידְעוּ שֶׁטוּמְאָתָם רַק מִדְּרַבְּנָן, לֹא טִימְאוּ אֵת פְּשׁוּטֵי
 51 כְּלֵי זְכוּכִית.

1 לֹא לִיפְמָו מִנְּפֵן – שֶׁלֹּא יִקְבְּלוּ כְּלֵי זְכוּכִית טוּמְאָה מִגִּבְן כֶּשֶׁם שֶׁכֵּלֵי
 2 חֶרֶס אֵין מִקְבְּלִין טוּמְאָה מִגִּבְן, אֲלָמָּה [–מִדּוּעַ] תִּנְן [כְּלַיִם פִּיב מ"א], בְּלֵי
 3 חֶרֶס וְכֵלֵי נֶתֶר – מִיָּן אֲדַמָּה לְבִנְיָה, אֹפֶן טוּמְאָתָן שְׁוֵה, מִיִּטְמְאֵין
 4 [–מִקְבְּלִין טוּמְאָה] וְיִטְמְאֵין אַחֲרֵים מְאוּרֵיהֶן – מֵאוּרֵי תוֹכָן, אֵף אִם
 5 לֹא נִגְעוּ בְּדַפְנוּתֵיהֶן, וְיִטְמְאֵין מֵאַחֲרֵים גַּם מְאַחֲזֵיהֶן – אִם יֵשׁ
 6 חֲקִיקָה בְּאוּרֵיהֶן בְּבֵית מוֹשְׁבָן, וְנִכְנְסָה שֵׁם טוּמְאָה, וְאֵין מִיִּטְמְאֵין
 7 מִנְּבִיָּהֶן – אִם נִגְעָה טוּמְאָה בְּגִבְן, וְשִׁבְרֵתָן מְטַהֲרֵתָן מִטּוּמְאָתוֹן.
 8 מִדְּקִדְקַת הַגְּמָרָא: רַק בְּלֵי נֶתֶר וְכֵלֵי חֶרֶס הוּא דְּטוּמְאָתָן שְׁוֵה, אֲבָל
 9 מִיְדֵי אַחֲרֵינָא – דְּבַר אַחַר, כְּגוֹן כְּלֵי זְכוּכִית, לֹא דוּמִים לְכֵלֵי חֶרֶס,
 10 וּמִקְבְּלִין טוּמְאָה אֵף מִגִּבְן, וְקִשָּׁה עַל רֵישׁ לְקִישׁ שֶׁאִמַר שְׂדִין טוּמְאָתָן
 11 מִשּׁוּם שֶׁדוּמִים לְכֵלֵי חֶרֶס, שֶׁלְּדַבְּרֵיו, הַדִּין נוֹתֵן שֶׁלֹּא יִטְמְאוּ מִגִּבְן.
 12 מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: אֲמַרֵי – אִמְרוּ בְּנֵי הִישִׁיבָה לְתַרְץ, בִּיּוֹן דְּכֵי נִשְׁתַּבְּרוּ
 13 כְּלֵי זְכוּכִית יֵשׁ לָהֶם תְּקֵנָה לְהַתִּיכֵם וְלַחֲזוֹר לַעֲשׂוֹת מֵהֶם כְּלַיִם, וּבִכֵּךְ
 14 דוּמִים הֵם לְכֵלֵי מִתְכוּת, לִכֵּךְ שְׁוִינְהוּ – עָשׂוּ אוֹתָם חֲכָמִים בְּכֵלֵי
 15 מִתְכוּת לְעֵנִין שִׁיקְבְּלוּ טוּמְאָה מִגִּבְן.
 16 מִקִּשָּׁה הַגְּמָרָא: אֲלָא מַעֲתָה שֶׁעָשׂוּ חֲכָמִים דִּין כְּלֵי זְכוּכִית כִּדִּין כְּלֵי
 17 מִתְכוּת לְעֵנִין שִׁיקְבְּלוּ טוּמְאָה מִגִּבְן, אִם כֵּן אֵף יִחֲזְרוּ לְטוּמְאָתָן יִשְׁנָה
 18 בְּכֵלֵי מִתְכוּת – אִם נִטְמְאוּ וְנִשְׁבְּרוּ וְטְהַרוּ בְּשִׁבְרֵתָם, וְחָזַר וְעָשָׂה מִהֵן
 19 כְּלֵי, יִחֲזוּר לְטוּמְאָתָן הִישְׁנָה, כִּפִּי שֶׁהָדִין כֵּן בְּכֵלֵי מִתְכוּת, דְּתִנְן [שֵׁם]
 20 פִּי"א מ"א], בְּלֵי מִתְכוּת, פְּשׁוּטִיָּהֶן – שֶׁאֵין לָהֶן בֵּית קִיבּוּל, וּמְקַבְּלֵיהֶן
 21 – שִׁישׁ לָהֶן בֵּית קִיבּוּל, מְמַאֵין – מִקְבְּלִין טוּמְאָה, וְאִם נִשְׁבְּרוּ אַחַר
 22 שִׁיקְבְּלוּ טוּמְאָה, מָהֲרָו מִטּוּמְאָתוֹן, כִּי אֵינֶן עוֹד כְּלֵי. וְאִם חָזַר וְעָשָׂה
 23 מִהֵן [–מִשְׁבְּרֵיהֶם] בְּלַיִם, חָזְרוּ לְטוּמְאָתָן יִשְׁנָה. וְאֵילוּ נָפִי בְּלֵי
 24 זְכוּכִית תִּנְן [שֵׁם פִּיב מ"א], בְּלֵי עֵץ וְכֵלֵי עוֹר וְכֵלֵי עֶצֶם וְכֵלֵי זְכוּכִית,
 25 פְּשׁוּטִיָּהֶן – שֶׁאֵין לָהֶן בֵּית קִיבּוּל, מְהוּרִין וְאֵינֶן מִקְבְּלִין טוּמְאָה,
 26 וּמְקַבְּלֵיהֶן – שִׁישׁ לָהֶן בֵּית קִיבּוּל, מְמַאֵין – מִקְבְּלִין טוּמְאָה. וְאִם

52 הגמרא ממשיכה לברר מה עוד נגזר בגזירת י"ח דבר. שואלת
53 הגמרא: **וְאֵיךְ מַאי הָיָא** – איזו עוד גזירה נגזרה בגזירת י"ח דבר.
54 משיבה הגמרא: **דְּתַנְנָן** (מקואות פ"ד מ"א), **תַּמְנִינֵי בְּלִים תַּחַת הַצֵּינור**
55 **לְקַבֵּל בְּהֵן מִי נְשָׁמִים** העוברים בצינור, **אַחַד** – בין אם היו בליים
56 **גְּדוּלִים**, שמחמת גודלם אינם מקבלים טומאה, **וְאַחַד** – ובין אם היו
57 **בְּלִים קְטַנִּים**, שמחמת קוטנם אינם נחשבים. **וְאֵפִילוּ** אם היו בלי
58 **אַבְנִים וְכָלִי אֲדָמָה** – שעשאו מאדמה ללא גיבול, ואינם ככלי חרס
59 וכלי נתר, **וְכָלִי גְּלָלִים** – כלים העשויים משיש, שאינם מקבלים
60 טומאה, נחשבים המים שנתקבלו בהם לשאובים, **וְהוֹסִיפוּן אֶת**
61 **הַמְּקוֹה**.
62 מוסיף התנא: **אַחַד** –(בין) **תַּמְנִינֵי** את הכלים בכוונה כדי לקבל מים
63 מהצינור, **וְאַחַד הַשּׁוֹבֵת** אותם שם, המים שנתקבלו בהם פוסלים את
64 המקוה, **דְּבָרֵי בֵּית שְׁמַאי**. **וְכֵית הַלֵּל מְטַהְרִין בְּשׁוֹבֵת**, שכיון שלא
65 התכוין לכך, אין זה נחשב שאיבה.
66 **אָמַר רַבִּי מַאֲרִי, נִמְנוּ** – עמדו למנון כדי להכריע אם הלכה כבית
67 הלל או כבית שמאי, **וְרַבּוּ בֵּית שְׁמַאי עַל בֵּית הַלֵּל**, ונפסקה הלכה
68 כבית שמאי, ואף זה היה בגזירת י"ח דבר. **וּמוֹדִים בֵּית שְׁמַאי** לבית
69 הלל **בְּשׁוֹבֵת** כלים **בְּהֵצֵר** שלא תחת הצינור, והתמלאו במי גשמים
70 ונפלו המים למקוה, **שְׁהוּא מְהוּר**, ואינו נחשב שאוב.
71 **אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, עֲדִיין הַמְּחַלֵּקֵת** שבין בית הלל ובית שמאי בשוכח
72 כלים תחת הצינור, **בְּמְקוֹמָהּ עוֹמְדֵת**, כי לא עמדו למנון ולא בטלו
73 דברי בית הלל.
74 הגמרא מבארת באיזה אופן נחלקו בית שמאי ובית הלל: **אָמַר רַב**
75 **מְשֻׁרְשָׁא, דְּבֵי רַב** – בני בית מדרשו של רב **אָמַר, הַבֵּל מוֹדִים**
76 **בְּשִׁהַיְחָם** תחת הצינור **בְּשַׁעַת קִישׁוּר עֵבִים** – כשהתאספו עננים, אף
77 אם התאחרו הגשמים מלבא ושכחם ויצא למלאכתו, ולבסוף ירדו
78 גשמים, שהם **מְטַמְּאִים** – נחשבים שאובים, כיון שבתחילה התכוין
79 לכך. ואם הניחם תחת הצינור **בְּשַׁעַת פִּישׁוּר עֵבִים** – שאין עננים,
80 ואחר כך התאספו וירדו גשמים, **דְּבָרֵי הַבֵּל מְהוּרִין** – אינם נחשבים
81 שאובים, כיון שאין במעשיו גילוי דעת כלל שרוצה את המים. **לֹא**
82 **נַחֲלִיקוּ בֵּית שְׁמַאי** ובית הלל, **אֲלֵא שִׁהַיְחָם בְּשַׁעַת קִישׁוּר עֵבִים,**
83 **וְנַחֲשָׁרוּ הָעֲנָנִים** ושכחם וְהוֹרוּ וְנַחֲשָׁרוּ – והתכנסו שוב, ועדיין
84 הכלים תחת הצינור, **מֵר** – בית הלל **סָבַר, בְּמַלְה מְחַשְׁבַּתוֹ**
85 הראשונה, שכשהתפורו העבים הסיח דעתו מהם, וסבר ששוב לא
86 ירדו גשמים, והגשם שירד בכלים אינו נחשב לרצון ואינו פוסל, **וְמֵר**
87 – ובית שמאי **סָבַר, לֹא בְּמַלְה מְחַשְׁבַּתוֹ** הראשונה, והמים נחשבים
88 שנשאבו לרצון ופוסלים את המקוה.
89 שואלת הגמרא: **וְלְרַבִּי יוֹסֵי דְאָמַר מְחַלֵּקֵת עֲדִיין בְּמְקוֹמָהּ עוֹמְדֵת,**
90 ולא הוכרעה כבית שמאי, **בְּצָרֵי לְהוּ** – הרי חסר ממנו י"ח דבר גזירה
91 זו. משיבה הגמרא: **אָמַר רַב נְחֻמָּן בְּרַ יִצְחָק, אֵף הַגִּזְרָה שְׁנֹנוֹת**
92 **בְּיָוֵם** שמואת נדות **מְעַרְסְתָּן** – משנולדו, **כּוּ בְּיוֹם** של גזירת י"ח
93 דבר נזרו.
94 הגמרא ממשיכה לברר מה עוד נגזר בגזירת י"ח דבר. שואלת
95 הגמרא: **וְאֵיךְ מַאי הָיָא** – מה היא עוד גזירה שגזרו בו ביום. משיבה
96 הגמרא: **דְּתַנְנָן** (אהלות פ"ט מ"א), **כָּל הַמְּטַלְטְלִים** שמאחילין על מת ועל
97 כלים, **מְבִיְאִין** על הכלים שתחתם **אֶת הַטּוֹמְאָה** משום אוהל המת,
98 להיות אב הטומאה ולהצריכם הזאת שלישי ושביעי. אמנם זה רק
99 אם יש **בְּעוֹבֵי** המטלטלים כשיעור עובי **הַמְּרַדְעָה** (מרדע בינוני), והוא
100 המקל שמנציגים בו את הבקר, אף שאין בהם עובי טפח. **אָמַר רַבִּי**
101 **מְרַפּוּן,**

1 הגמרא מביאה תירוץ נוסף: **רַב אֲשֵׁי אָמַר, לְעוֹלָם** כלי זכוכית **לְבָלִי**
2 **חָרָם** דְּמוּ לגמרי, מחמת שתחילת ברייתם מהחול, ולכן פשוטיהם
3 טהורים, ואינם חוזרים לטומאתם הישנה, ככלי חרס. **וְדָקָא קְשִׁיָּא**
4 (–ומה שהיה קשה) **לָהּ, שאם** דינם ככלי חרס, **לֹא לִיִּטְמוּ מִנְּבֵן** כשם
5 שכלי חרס אינם מיטמאים מגבם, ובמשנה שהביאה הגמרא לעיל
6 (ע"א) מוכח שמיטמאים מגבם. אינו קשה, שלכך מיטמאים מגבם,
7 **הוֹאִיל וְשׁוֹפִים** הם, **וְנִרְאָה תוֹכּוּ בְּבָרוּ** – ותוכו נראה מבחוץ, לכך
8 אף גבו נחשב כתוך, ומקבל טומאה.
9 הגמרא חוזרת לבאר את המשך הברייתא: שנינו בברייתא (לעיל ד),
10 **שִׁמְעוֹן בֶּן שִׁטָּח תִּיקֵן בְּתוֹכָהּ לְאִשֶׁת, וְנָזַר טוֹמְאָה עַל כָּלִי מִתְּבֵרָה.**
11 מקשה הגמרא: **כָּלִי מִתְּבֵרָה** טומאת מְדִאֲרֵייתָא **נִיבְהוּ** –(הם),
12 **דְּבִתֵּיב** (מבדיר לא כב-ב) בדברי אלעזר הכהן לחוזרים ממלחמת מדין,
13 **אֲךָ אֶת הַזֶּהב וְאֶת הַכֶּסֶף וְגו', אף** במי נדה יתחשא, והצורך במי
14 נדה –(מים המעורבים עם אפר שריפת פרה אדומה) אינו אלא
15 לטהרת הכלים מטומאת מת, הרי שמקבלים טומאה מהתורה, ומדוע
16 אמרה הברייתא שזו תקנת שמעון בן שטח.
17 מתרצה הגמרא: **לֹא נִצְרָכָה** – לא הוצרכה תקנת שמעון בן שטח,
18 **אֲלֵא** לומר שחוזרים כלי מתכות לטומאה **יִשְׁנָה, דְאָמַר רַב יְהוּדָה**
19 **אָמַר רַב, מַעֲשֶׂה בְּשֵׁל צִיּוֹן הַמְּלַכָּה** שהיתה בימי שמעון בן שטח,
20 **שִׁעֲשִׂתָהּ מִשֵּׁתָהּ לְבָנָה, וְנִמְטְמוּ כָּל בְּלִיָּה בְּמַת,** והוצרכו הזאת
21 שלישי ושביעי לטהרם, וכדי שיטהרו בו ביום ויהיו ראויים למשתה
22 בנה, **שְׁבָרְתָּהּ, וְנִתְנָתָהּ לְצוֹרֶף** לתקנם, **וְרִיתְבָּן** – וחיברם, **וְעֲשֶׂה מִהֵן**
23 **כָּלִים חֲדָשִׁים. וְאָמְרוּ חֲכָמִים, יְחִזְרוּ** הכלים לטומאתן **הַיִּשְׁנָה.**
24 הגמרא מבררת את טעם הגזירה. שואלת הגמרא: **מַאי מְטַמְּא** גזרו
25 חכמים שיחזרו לטומאתם הישנה. משיבה הגמרא: **מִשּׁוּם דְּרַב מִי**
26 **הַמְּאָת נִנְעוּ בָּהּ** – כדי שלא תשתכח תורת מי חטאת, שאם יטהרו
27 בשבירתם ולא יחזרו לטומאה ישנה לאחר שירתכם ויתקנם, אין לך
28 אדם שימתין להזאת שלישי ושביעי ממי חטאת, ונמצאת תורת מי
29 חטאת משתכחת.
30 שואלת הגמרא: **הֵינִיחָא לְמַאֲן דְאָמַר** – מובן הדבר לרבן שמעון בן
31 גמליאל הסובר **הַטּוֹמְאָת אָמְרוּ** שטומאתן
32 הישנה חוזרת, **אֲלֵא לְטוֹמְאָת הַמַּת בְּלִבָּר אָמְרוּ כֵן, שְׁפִיר** – מיושב
33 היטב, שכיון שמשום גדר מי חטאת גזרו זאת, ממילא אינו שייך רק
34 בטומאת מת הצריכה הזאת מי חטאת. **אֲלֵא לְמַאֲן דְאָמַר** – לתנא
35 קמא הסובר **שֶׁלְּכָל הַטּוֹמְאָת אָמְרוּ** שטומאתן הישנה חוזרת, **מַאי**
36 **אֵיכָא לְמִימְרֵי** – איך נבאר את גזירת טומאה ישנה, והלא גזר מי
37 חטאת לא שייך בהם.
38 משיבה הגמרא: **אָמַר אַבְי, גְּזִירָה שְׁמָא לֹא יִקְבְּנוּ** לצורך טהרתו
39 **בְּבָרֵי מְהָרְתוּ** – בשיעור הצריך לטהרתו, שהוא כמוציא רימון, כי
40 יסבור שאף בפחות מכך יטהר. הגמרא מביאה טעם נוסף: **רַבָּא אָמַר,**
41 **גְּזִירָה שְׁמָא יֵאמְרוּ מְבִילָה בַּת יוֹסֵא** – קודם שהעריב –(שקעה)
42 השמש, **עוֹלָה לָהּ** – מועלת לטהר מהטומאה לגמרי, שהרואה כלי
43 טמא זה שמשתמשים בו בטהרות בו ביום, ואינו יודע ששברוהו וחזרו
44 ותיקנוהו, יסבור שהטבילוהו, והועילה טבילתו לטהרו אף בלא הערב
45 שמש.
46 שואלת הגמרא: **מַאי בְּיַנְיָהוּ** – מה ההבדל בין טעמם של אביי ושל
47 רבא. משיבה הגמרא: **אֵיכָא בְּיַנְיָהוּ** – יש הבדל ביניהם, באופן
48 **דְּרַצְפִּינְהוּ מְרַצָּה** – ששבר את הכלי לגמרי, שמשום שמא לא יקבנו
49 בשיעור טהרתו יש לחוש, כי שמא בפעם אחרת לא יקבנו בשיעור
50 הנצרך לטהרתו, אך משום שמא יאמרו אין צריך הערב שמש אין
51 לחוש, כיון שניכר לכל שעשה כלי חדש.